

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A vércseppek alakja és színváltozása.

A Hans Gross-féle Archiv-ból magyarra átdolgozta * * *

A vércsepp, ha valamely tárgyra esik, alak és színváltozásnak van kitéve, mit részben az illető tárgy anyaga, részben pedig az idő okoz.

Az erre vonatkozó kísérletek és megfigyelések az alábbiakban foglalhatók össze.

A kísérletek kiterjesztettek arra vonatkozólag, hogy a vércsepp azon *alakját*, melyet a földre való esés által felvesz, milyen mértékben és *mikor tartja meg*; milyennek mutatkozik az *alakváltozás*, vagyis a vérnek szétfolyása (felszivódása) az illető tárgy (alap) által és hogy a *színváltozásnál* milyen körülmények figyelhetők meg?

Minden vércsepp valamely tárgyra esik. Ezen tárgy anyagától függ, hogy megtartja-e a vércsepp azt az ellapított, fröccsenésekkel övezett alakot, melyet a földre való érés pillanatában felvett és ezen alakjában szárad-e meg, vagy hogy szétfolyik, beszivárog-e?

Arra vonatkozólag, hogy a vércsepp mily anyagon tartja meg eredeti alakját, a következő tárgyakon tétettek kísérletek:

I. *Fa* és pedig: 1. keményfa *a)* gyalulatlan, *b)* gyalult, *c)* olajjal beeresztve, *d)* kefélt. 2. Puhafa *a)* gyalulatlan, *b)* gyalult, *c)* lakkozott, *d)* fényesre kefélt. 3. Világosra és sötétre fényezett (politurozott) lapok. 4. Fagyapot. 5. Fűrészpor. 6. Szalmafonat.

II. *Ércek*: 1. Sárgaréz. 2. Fehérbádóg (mindkettő sima, fényes). 3. Vas *a)* fényes, *b)* rozsdás.

III. *Papírfélék*: 1. Írópapír *a)* fényezett, *b)* durva. 2. Itatóspapír *a)* durva, *b)* finom. 3. Olajos-papíros. 4. Selyempapíros. 5. Csomagolópapíros. 6. Tapéta, aranymintával (l).

IV. *Agyagárúk*: 1. Cserépszindely (közönséges). 2. Virágcserep (finom agyag). 3. Mázos kályhacserep.

V. *Kövek*: 1. Terméskő igen *durva* és 2. igen *sima* felülettel. 3. Homok.

VI. *Fal*, habarcsos és festett.

VII. *Földburkotat*: 1. Cement. 2. Sima kőlap. 3. Aszfalt.

VIII. *Üvegnyemű*. 1. Átlátszó, 2. Tejüveg.

IX. *Haj*, különböző színű.

X. *Szővetek*: 1. Selyem. 2. Posztó. 3. Kötésszőve-

tek. 4. Vászón. 5. Gyapot. 6. Viaszkosvászón. 7. Linoleum.

XI. *Bőr*, különböző színű, sima és érdes.

XII. *Lomb*: 1. Zöld és 2. száraz levelek.

A vérfolt alakváltozásáról a következőket lehet elmondani.

Az alapba be *nem* szivárog, tehát teljes épségben marad meg a vércsepp a következő tárgyakon: a *kemény*, simafa mindenféle fajtáján; ezen az alapon a csepp egyáltalán nem folyik szét, abba alig szivárog be, tehát abban az alakban szárad meg, melyet az alapra való esés által felvett.

Ugyanígy viselkedik a vércsepp, ha sima ércre, sima vagy érdes (durva) írópapírosra vagy csomagolópapírosra, *finom* agyagárura (virágcserep), mázos kályhacserepre, kövekre, cementre, kőlapokra, aszfaltra, bőrre stb.-re esik. Mindezen tárgyakon abban az alakban szárad meg a vércsepp, amelyet a leesés pillanatában mutat. Egészen tisztán látni a hossza, igen finom s vastagabb végükkel a csepp felé mutató fröccsenéseket, melyek annál hosszabbak, minél nagyobb magasságról esett le a vércsepp.

Ha szélcsendes időben a vércsepp egyenesen — rendszeren — leesik, úgy a fröccsenések egyformán csoportosulnak a majdnem *szabályos kör alakú* vércsepp körül. De ha a csepp képe körtealakú, akkor az vagy egy *mozgásban* levő egyén vérző sebétől származik, vagy pedig a szél sodorta azt esés közben magával. Egy vércsepp körteszerű alakja tehát csak a csepp oldalmozgásával magyarázható.

A nyomozó közeg gondoljon azonban arra is, hogy a csepp körtealakja onnan is származhat, hogy az a sebesültnek erősen lobáló kezéről eshetett le, mikor is az így leesett csepp más irányban mutatja a körtealakot, mint a többi. Tévedések azonban nem igen történhetnek, mert hiszen nem egy, hanem több vércseppből vonjuk le következtetéseinket.

Az előbb felsorolt s vérrel befecskendezett tárgyakon tehát a vércseppek úgy maradnak meg, ahogyan az illető tárgyat érintik, nem folynak szét és nem is szivárognak be.

A kísérleteként használt többi tárgyakon ellenben a vércseppek vagy *azonnal felszivódtak*, vagy pedig *szétfolyt* rajtuk a vér, a csepp t. i. sokkal terjedelmesebb

STOWASSER JÁNOS osztrák és királyi udvari szállító,
a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.
Rakocsi teregató felhalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Első magyar vill. oróro berend. hangsz.-gyár honvédség, valamint a m. kir. Csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocska és a szabadalmazott Ajánlja saját gyárában készült összes és fuvó hangszereit és alkatrészeit. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón esakozóltnak. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvás hangszerek gyára.** 6

lett. Ezen *szétfolyás* a következő tárgyakon volt észlelhető: puha, he nem eresztett s festetlen fán, csorépszámdelyen, *rozsdás* éreem, habaresos falon, ítatóspapíron, szöveten, hajukon stb. A vérnek *azonnali* beszivárgása annak fűrészporra, homokra, gyapotra stb.-re való esésekor volt észlelhető.

Ha a vér könnyen hajlítható tárgyra (vékony papír, szövet, száraz lomb stb.) esik, azt meggörbíti, vagy gyengén hajlíttja. Ha ezen tárgyakat kiegyenesítjük, úgy a száraz vér vékony, igen keskeny és apró csíkokban, vagy esészalaku darabkákkban lepattog róluk. Ha a vér hajjon esik, úgy azt összeragasztja és merevvé teszi.

A megszáradt vér *színe* többnyire teljesen különböző a folyékony vér sötét vagy világos vörös színétől. A száraz vér színe egészen sötétvörös, barna, sötétbarna és sokszor majdnem fekete. A legvilágosabb még üvegen, agyagárun, *puhafán* (parkettákon majdnem fekete), fehér papirosan és világos szöveteken.

Véresen megszáradt hajjon nem lehet festékanyagot észlelni.

Ha bőrön volt és megszáradt véresepp onnan lepattan, úgy az annak helyén visszamaradó s alig látható foltban, a laikus sohasem sejtene véryomot.

Arannyal színezett tapéták vérről történt érintkezés után annyira megváltoztatják aranszínüket, hogy ezt külön kell kiemelnem. Az arannyal érintkezésbe jutott s azon megszáradt vér t. i. zöld színű lesz. Ezt a zöld színt csak szakértő fogja véryomnak felismerni.

A vérnek alak és színváltozása tehát, mint láttuk, olyan különböző és előre nem látható, hogy a laikus sokszor nem is sejtí, hogy véryomokkal van dolga. Elöl felsorolt tárgyakon tett személyes kísérletek időbe s pénzbe alig kerülnek s mégis maradandó és adott esetben pénzzel meg nem váltható tapasztalatokkal gazdagítják az azzal foglalkozót. Ne csak komoly esetben s abból akarjunk tanulni!

A vér színéről és alakjáról elmondottakkal kapcsolatban legyen szabad egyet-mást a vérfoltok felismeréséről is említenem.

Egy szoba padlóján valamint a falakon nem fog a véryomok megtalálása nehézségbe ütközni. A szoba butorzatán azonban, annak különböző alakjánál, színénél és anyagánál fogva, valamint a többnyire kedvezőtlen világítás miatt sokszor nehezen fogjuk felismerni a véreseppeket és pedig elsősorban azért, mert a butorzatnak leginkább használt sötétbarnára fényezett fán a véreseppek csak nehezen ismerhetők fel. Célészertően eszelezzünk, ha ily alkalmakkor (még nappal is), mesterséges világítást (legjobb a gyertya) veszünk igénybe. Ez azért eszeszerű, mert gyertyafény mellett az összes tárgyakat egymásutáni sorrendben, *egyforma világítás* mellett vizsgálhatjuk meg, ami a csak egyoldalt ablakvilágításnál nem lehetséges és mert természetesen aprólékosabban keresünk, ha egyszerre csak egy aránylag

kiesiny — a gyertyafény által épen megvilágított — darabot veszünk szemügyre.

A gyertyafény mellett való keresésnek még az az előnye is van, hogy a száraz vérfoltok sajátságosan fénylő felületét csak akkor vesszük észre, ha azt mesterséges fényvel több oldalról világítjuk meg. Végül pedig mesterséges világítás mellett egész jól észre vesszük a sötét alapon levő sötétbarna foltokat, melyek felett szemünk — kivált ha a foltok jelentéktelenek — természetes világítás mellett könnyen elsiklik.

Véryomok keresésével foglalkozóknak végül a legmelegebben ajánlható, hogy ebbeli munkájuk közben használjanak egy jó s lehetőleg nagy nagyítóüveget, melylyel különösen nagyobb felületeket sokkal gyorsabban lehet pontosan szemügyre venni.

Mit kell tudni a csendőrnek a bűnvádi perrendtartásból?

Írta: dr. Kármán Elemér erzsébetfalvai kir. járásbíró.

(Folytatás).

4. Házkutatás és személymozgás.

Emlékezzünk, hogy a járásörmester kivonulása előtt egy járőrt vezényelt ki az N. ácsmester kárára elkövetett lopás bűnyügyében való nyomozásra. Ez a járőr időközben megjelent Vásárhely községben, hol N. ácsmester neje a következőképen adta elő az esetet:

Férje május hó elseje óta a szomszéd városban van elfoglalva és csak késő este tér haza. A háznál rajta kívül egy 15 éves inasfiú és egy kis 14 éves leánycseléd, valamint az ő két kis gyermeke van. Október 5-ikén estefelé nála volt a szomszédasszonya, J.-né s akkor az ebédlőszobában az asztalnál ülve beszélgettek; a szobában rajta és két kisgyermeken kívül a szomszédasszony volt és az inasfiú. A két asszony a beszélgetésbe annyira belomelegedett, hogy észre sem vették, hogy késő este van, 9-re jár az idő, s mikor a szomszédasszony elment, ő átment a hálószobába és ott a szekrényt nyitva találta, a kulcsok pedig, a melyek egy karikára voltak fűzve azon a kulcson lógtak, a melyik a szekrényben a kulcslyukban volt; utána nézve, ijedten vette észre, hogy a szekrényből 200 korona készpénze, a mely ott félretéve volt és térjének ezüstórája, valamint két aranygyűrűje hiányzik. Ekkor jutott eszébe, hogy a kulcsokat akkor, midőn szomszédasszonya átjött, magával vitte, a szekrényt bezárta és a kulcsokat a kerek asztalra az ebédlőben maga elé tette, tehát onnan kellett eltűnnie azoknak; kiabálására eljött a kis eselődleány, de az inasfiút nem találták hálólhelyén a kamrában sem és ott észrevették, hogy ruhaneműje is, a mely ott a szekrényben volt, eltűnt. Rögtön gyanította tehát, hogy a fiú, a mig ők a beszélgetésben elmerültek, a kulcsot az asztalról ellopta és azzal a

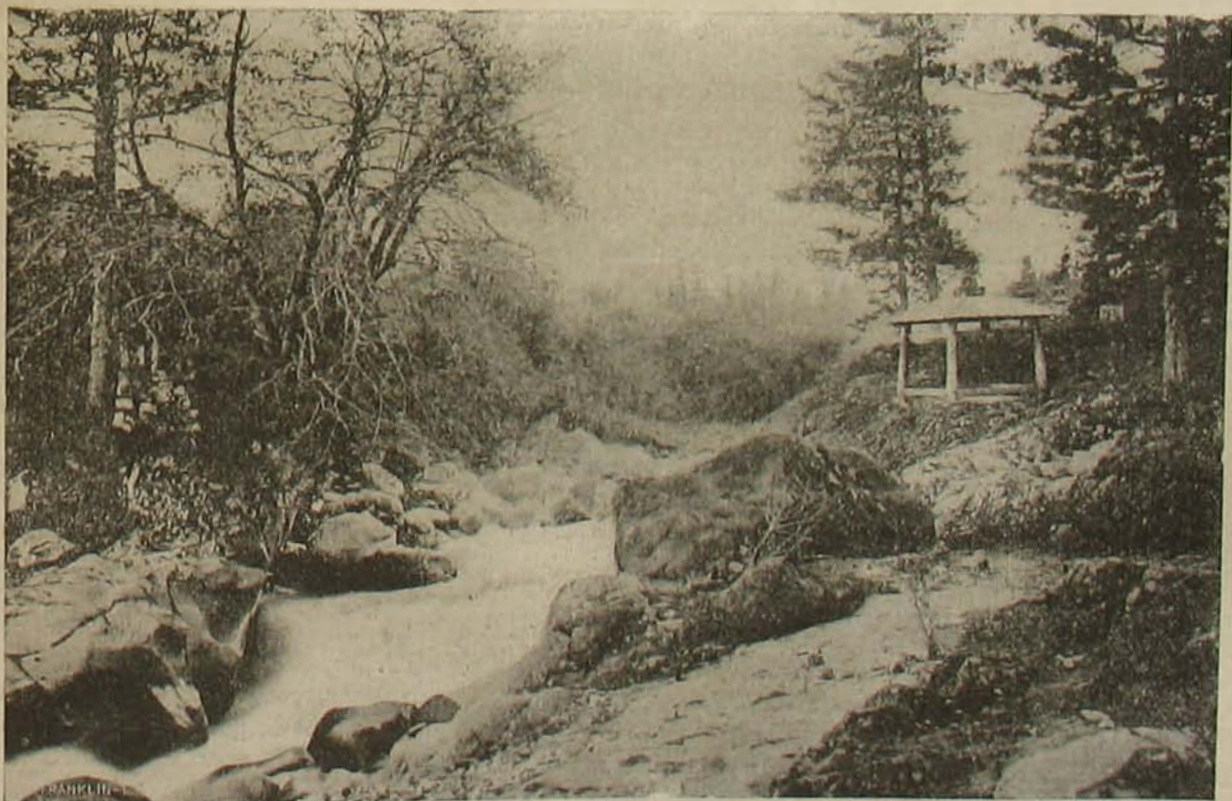
Ha fáj a feje ne tévóvazzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

A Fuji lejtőin.

Japán képek. — Vízözés.

szekrényt a hálószobában kinyitván, zsákmányával elszökött.

A járőr kikérdezte a kis eselédleányt, nemkülönben a szomszédasszonyt, aki jómódu tisztességes polgárno és minden gyanun kívül állott és maga is az eltunt inasfiut vette gyanuba. Az ácamesternétől értesült, hogy a gyerek szülei Kisháza községben laknak. Alapos tehát a feltevés, hogy a gyerek szüleihez menekült a pénzzel és ékszerrel.

A járőr tehát a 8 kilométerre fekvő Kisháza község felé vevé utját és ott P. János, az inasfiu atyjának házához tartott, a kit maga is nem a legmegbízhatóbb embernek ismert.

A házba megérkezvén, a járőr felszólította az otthon lévő P.-nét és fiát, hogy kikérdezés végett a község-házára jöjjenek. A községbázan a fiu tagadta, hogy a pénzt ellopta volna és azt adta elő, hogy gazdái éhez-tették, ütötték és verték, nem ruházták és ezért szökött haza, de lopni nem lopott. Az anya előadta, hogy fia tegnap este véresre verve jött haza és keservesen sirt, hogy a rossz bánásmód miatt szökött meg.

A járőr felszólította őket, hogy miután a lopással a fiu van gyanusítva és a lopást más nem is követhette el, jobb lesz, ha a pénzt, órát és gyűrűket előadják és akkor talán a gazda visszavonja panaszát a fiu ellen.

Az anya és fia azonban égre-földre esküdöztek, hogy ők semmiről se tudnak.

Mit tegyen már most a járőr?

Egész bizonyos, hogy ha a pénz és különösen az ezüstóra és gyűrű előkerül, a járőr egy oly fontos bizonyíték hirtokába jut, amelylyel annak idején a bíróság a gyanusítottak bűnösségét behizonyítottnak fogja látni, akármennyire tagadjanak is azok. Ennélfogva azt elő kell keríteni.

Erre nézve mondja a B. P. 174. §-a azt, hogy:

„Büntett vagy nom csupán pénzbüntetéssel büntetendő vétség gyanujával terheltnek háza, lakása, valamint az általa birt, illetőleg használt más helyiségek és a bennök talált tárgyak átkutathatók, ha alaposan vélelmezhető, hogy ez a tettes vagy részes kézrekerítésére vagy bizonyíték felfedezésére vezet.”

Ezt az átkutatást hívjuk házkutatásnak, vagyis azt a nyomozó eselekményt, a mellyel a hatóság a terheltnek helyiségeit átkutatja azon célból, hogy ott a tettest, a részt, vagy valamely bizonyítékot megtaláljon.

A jelen esetben bizonyítékot lehet találni a terhelt lakásában, ha ott az óra megvan és a fiu büntetett van gyanusítva.

Itt azonban nehézség merül fel. Egyik az, hogy ez a lakás (azt mondhatná valaki) nem a terhelt lakása, hanem a szüleié. Erről is gondoskodik a törvény, a mennyiben a B. P. 174. §-a ezt mondja:

„Másoknak háza, lakása, vagy egyéb helyiségei is átkutathatók, ha a büncselekményt ott követték el, ha a

terhelt üldözés közben oda menekült, vagy ott fogták el, ha igen nyomatékos tények valószínűvé teszik, hogy a tettes, vagy a részes, vagy a bizonyítékul szolgálható tárgy megtalálható, vagy a ház, lakás, illetőleg egyéb helyiség birtólója rendőri felügyelet alatt áll.”

A jelen esetben egész világos, hogy a gyanusított fiu késő este szülei házába menekült és a bizonyítékul szolgálható pénz és óra ott lesz megtalálható.

De nemcsak erre van joga a hatóságnak, hanem magát a terheltet is átkutathatja, a mennyiben a B. P. 176. §-a szerint:

„Átvizsgálhatók azon az egyénen levő ruhák és egyéb tárgyak, akit büntett vagy fogházbüntetéssel büntetendő vétség nyomatékos gyanuja terhel, vagy a ki a hatóság előtt szokásos büntettesként ismeretes.”

Sőt joga van a járőrnek az anyát is átkutatni, mert a B. P. 176. §. második bekezdése szerint:

„Mindazáltal a terheltnek hozzátartozói ellen személymotoszás ez alapon csak akkor foganatosítható, ha ötlet részesség, orgazdaság vagy bűnpártolás nyomatékos gyanuja terheli.”

Esetünkben nyomatékos a gyanu, hogy a gyerek a pénzt és ékszert szüleinek adhatta át, annál inkább is, mert a járőr értesült róla, hogy a szülők lopás miatt már büntetve voltak. Ebből ugyan nem következik, hogy a szülők szokásos büntettesek, az azonban bizonyos, hogy az az egyén, a ki már lopás miatt börtönt ült, kevésbé fog tartózkodni attól, hogy ha lehet, jogtalan uton pénzhez jusson.

Egész világos tehát, hogy ebben az esetben házkutatásnak és személymotoszásnak van helye.

Ki jogosult már most ennek az elrendelésére, a foganatosítására és hogyan kell azt foganatosítani?

A B. P. 177. §-a a következőket mondja:

„A házkutatás és a személymotoszás *minél* irásban foglalt határozattal rendelő el.

Az elrendelésre rendszerint a vizsgálóbíró, ha azonban a késedelem veszélylyel jár, a járásbíró és a B. P. 171. és 172. §-ok eseteinek kivételével a nyomozást teljesítő rendőri hatóság is jogosult.”

A B. P. 180. §-a pedig ezt mondja:

„A vizsgálóbíró vagy a járásbíró az általuk elrendelt lefoglalást, házkutatást vagy személymotoszást rendszerint maguk foganatosítják, de szükség esetében a rendőri hatóságokkal és közegekkel is foganatosíthatják.”

Ha ezeket a szakaszokat elolvassuk, a jelen esetben a járőr egész tehetetlenül állana, mert a járásbíró Kisházától 18 kilométernyiro van és ugyan távbeszélőn lehetne a járásbíróval érintkezni, azonban nagy kérdés, hogy a járásbíró a csendőrség távbeszélői hmondására fog-e intézkedni, de a járőrnek az is oszéhe jut, hogy a járásbíró Nagykuton lehet a gyilkossági ügyhen nyomozni és ha netán már otthon is lenne,

BUTOR

kézpénzért v. részleltetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 12 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

A Fujiama tővében.

Japán képek. — Díszes kert.

mire az írásba foglalt határozat megérkezne, bizonyos, hogy két nap telne el és addig a gyanusítottnak számtalan módja van a pénzt, órát és gyűrűket elrejtteni, tehát a legfontosabb bizonyítékot eltüntetni.

Hogyan segít tehát magán a csendőrség?

A B. P. 180. §-ának második bekezdése megengedi a következőt:

„Házkutatást az elrendelésre jogosított hatóság határozata nélkül a rendőri közeg csak tetten kapás és a 175. §. esetében, továbbá akkor teljesíthet, ha megszökött fogoly kézrekerítése végett szükséges, ha segélykiáltásra jelent meg, ha a házzal vagy a helyiséggel rendelkező kívánja, ha az utóbbi rendőri felügyelet alatt áll, vagy a hatóság előtt mint szokásos büntettes ismeretes vagy elővezetése, illetőleg letartóztatása el van rendelve.”

Látjuk, hogy ezen esetek közül egyik sem forog fenn és valóban gondolkodni kell esnünk a felett, hogy miért nehezíti meg a törvény a házkutatás és a személymotoszás foganatosítását, mikor a jelen esetben is olyanira világos, hogy arra sürgős szükség van. Ennek az az oka, hogy a régi magyar jogi felfogás szerint a polgárnak legszentebb joga a házi jog, vagyis az a jog, hogy törvényes bírói határozat nélkül a hatóság a tisztességes polgár házi szentélyébe be ne hatolhasson. Másfelől azonban az államnak ép oly fontos joga az, hogy a tisztességes polgár álarca alatt a büntettes el ne rejtőzhessék és a hatóság tapintata és ügyessége lehetőleg előbb döntse el, hogy szükség van-e arra, hogy az idegen házba behatoljon és ott a bűnös ember vagy a bűnös tette vonatkozó tárgyakat felkeresse.

Ha a nyomozó közeg, a mely tehát a B. P. szerint nincs jogosítva a házkutatást és személymotoszást elrendelni és felhívás nélkül foganatosítani, azt mégis eszközölheti úgy, hogy megkísérli a gyanusítottat, ha az tagadásban van, rá bírni arra, hogy a házkutatás megtartásába beleegyezzen és ebben az esetben a 180. §. 2. bek. szerint előáll az az eset, hogy a házzal vagy a helyiséggel rendelkező kívánja a házkutatás megtartását s akkor akadály nincs.

A csendőrségben azonban külön bizalma van a törvényhozásnak annyiban, hogy a szolg. ut. 121. §-a a csendőrségnek megengedi a házkutatás önálló foganatosítását, ha veszély van a késedelemben és tartani lehet attól, hogy addig is, míg az illetékes hatóság vagyis a rendőri hatóság, a vizsgálóbíró vagy a járőrhíroság intézkedhetik, a terhelt megszökik vagy a keresett tárgynak nyomavész.

Mi következik ebből?

Ellentétben van-e a törvény a szolgálati utasítással?

Nincs ellentétben!

A házkutatás önálló megtartása kivételes joga a csendőrségnek, a szolgálati utasítása alapján. Kivételes jog, vagyis ezzel a jogával csak akkor éljen, ha feltétlenül biztos benne, hogy ártatlan embert meg nem hurcol azzal, hogy házába behatol; azonban, ha csak veszély

nélkül lehetséges, eszközölje ki az arra illetékes hatóság írásbeli határozatát. E végből a főszolgabíróhoz, de még a községi előjáróságához is fordulhat. Különösen szem előtt tartandó ez a rendelkezés kényes esetekben, a mikor olyan emberről van szó, a ki maga nem követett el bűncselekményt, hanem a tettes tudomása nélkül rejtőzött el házába, vagy rejtette el ott zsákmányát.

Kétségtelen az is, hogy a mennyiben a csendőrség önállóan tartott házkutatást és a bűnjel előkerítése által eredményt ért el, a híroság jóvá fogja hagyni eljárását és ha a terhelt azt kívánja, írásba foglalt határozattal mondja ki utólag a maga részéről is a házkutatás vagy személymotoszás szükséges voltát. A csendőr tehát ilyen esetekben, mondhatnók, a bíróság utólagos jóváhagyása reményében, annak nevében járt el már előre.

A mi esetünkben is így történt a dolog:

Az asszonyt és fiát felszólította a járőr, hogy a mennyiben ártatlannak érzik magukat, egyezzenek bele a házkutatás azonnali megtartásába mire az asszony kijelentette, hogy ő büntetlennek érzi magát, tartsák meg a csendőrök a házkutatást. Felkínálták ruháik átkutatását is önként.

A házkutatást annak rendje és módja szerint a járőr megtartotta és talált az asszony ládájában a ruha alatt egy darab 100 koronást, egy darab 50 koronást, egy darab 20 koronást, 3 darab 10 koronást, 6 darab 5 koronást és 2 darab forintost, valamint 4 korona 50 fillér aprópénzt, vagyis 238 korona 50 fillért. Az ezüst-órát nem találta meg. Talált azonban az asztalfiókban egy postai feladóvevényt, amely P. Józsefnek Vásárhelyre szolt és egy aznap feladott csomagra vonatkozott.

A pénzre vonatkozólag az asszony előadta, hogy azt előző nap hozták ki a vásárhelyi takarékból, a feladóvevényre pedig azt mondta, hogy a városban dolgozó fiának küldött benne tiszta ruhát.

Mit tegyen tehát a járőr a pénzzel és hogyan kerítse elő a nyilvánvalóan ellopott órát és gyűrűket? Erről szólunk a következő fejezetben.

(Folyt. köv.)

A kikkel nem bír meg Japán.

A japánok ugyan az erősebb jogán a Kbinával viselt háboruban birtokukba vették Formosa szigetét, de azért a sziget még ma sem egészen az övék. A szigetnek csak egyharmad része, a partmenti sík terület áll tényleg japáni uralom alatt, a sziget többi részét, a hegyes és széles kieteli szegélyt mintegy 10.000 négyzetmérföld ki-

terjedésben harcziás vad törzsek lakják, a kik teljesen függetlenek és úgy látszik azt vallják főéletcéljuknak, hogy a nem közülük való emberek közül minél többet megöljenek és fejüket póznákon sátraik körül feltűzdeljék.

A khinaiak a XVII-ik században a szigetet nyugatról elfoglalták és kemény harczok útján a partmenti sík területen virágzó khinai gyamatot létesítettek. Ugyanez a rész áll most japáni uralom alatt, mert a hegyes rész felé hiába próbálták kitolni a khinaiak a gyamat határait, a vadak mindig visszaverték őket, úgy, hogy végre is a sík területet kelet felől védőerődökkel vették körül, hogy legalább a vadak betörése ellen legyenek biztosítva és a vadaknak meghagyták a függetlenségüket.

Ugyanezt a politikát követte a sziget megszállásának első idejében Japán is. A bevándorlás növekedésével azonban végül mégis szükségesnek mutatkozott a gyamat határainak kitolása, a mi egy véres harcz kezdetét jelentette, a mely talán még sok évtizedig fog tartani. Mert bármilyen hihetetlennek is tetszik a modern haditechnika minden vívmányával felszerelt japáni hadsereg a szakadékokkal és rejtekhelyekkel teli hegyek között tehetetlen volt az ijjal és lándzsával harozoló vadakkal szemben és végül is kénytelen volt belátni, hogy az egyszerre való meghódítása lehetetlen, ellenben esetleg a lépésenkint való előhaladás célhoz vezet. És jelenleg ezt a metódust követik a japániak, úgy, hogy a batárórségeket egyre beljebb és beljebb tolják a vadak területére.

Dr. Aron János német gyarmati hivatalnok egy német folyóirathat leírja egy kirándulását a vadak területére, a melyet Taihokuból, Formosa fővárosából tett. A kirándulásra Taihokuból, a honnan reggel 6 órakor indultak el, egy rendőrtiszt, egy boy, a ki tolmácsként is szerepelt és egy kuli kísérte el dr. Aront. A kuli egy napra elegendő elemőzsiát vitt és közel egy tucsat palaczk japáni sört, a melyet a vadak nagyon kedvelnek. A míg lehetett, természetesen kocsin tették meg az utat, még pedig a város déli kapujáig egy rick-shawban (kulik által vont kétkerekű kocsik), onnan pedig a Push-czar Line-n, a formosai helyi érdekűn, a mely igazi keleti közlekedési eszköz és azért külön is említésre méltó. Apró négykerekű kocsik közlekednek a mintegy 10 angol mértföld hosszú vonalon. Egy-egy kocsin csak két ember részére van ülőhely a kik az utazás alatt ki vannak téve az időjárás minden viszontagságának, mert a kocsikat fedetlenek. A kocsikat hátulról két kuli tolja és mert a vonal egyvágányu és szemben is közlekednek a kocsik, minduntalan nagy tárgyalások folynak a találkozó kocsik tulajdonosai között, hogy melyikük térjen ki, azaz melyik kocsit emeljék ki, hogy a másik tovább haladhasson.

A vonal végállomása Kuskaku, a mely már a vadak területének szélén fekszik és a batárórség egyik főszállása. dr. Aron kis csapatához még két rendőrkatonát csatlakozott és azután tovább indultak. Az út itt már hegyek közt vezetett. Egészen bent a hegységben fekszik Kitzau, Taihoku villamostelepe, a mely a fővárost villamos árammal látja el. Kitzau egyúttal a vadak területének legezlelő határa. Egy bőszerű szakadék mentén tovább fölfelé vezet onnan az út gyönyörű kilátással a hátul elmaradozó rizsföldekre és a szakadék mélyén rohanó hegyi patak gyönyörű vízeséseire. Egy órai út után lankás hegyoldal következik, a melyet már a vadak művelnek, a kiket a japániak tanítottak meg rá. Az itt lévő rendőrállomásból ismét néhány rendőrkatonát és tizt csatlakozott dr. Aron expedíciójához, a mely

most már vidám beszélgetés közben folytatta útját Urai felé, a mely az utolsó rendőrállomás a határ legszélén.

Délután 2 órakor érkeztek Uraiba, miután egy kétél-hidon átkeltek a szakadékon is, és itt dr. Aronnak alkalma nyílt a már munkához szoktatott vadak közül többet szemügyre venni. A japániaknál jóval erősebb természetűek, széles mellkasuk és nagy fejük van, egyebekben pedig a maláji faj összes ismertetőjelei megvannak rajtuk. Az európai ember előtt különösen az asszonyaik tűnnek fel, a kik feleőajkukon át egészen a fülükig tetováltatják arcukat, úgy hogy úgy látszik, mintha bajszkötőt viselnének. Az összes vadak számát 100,000-re becsülik, a kik elszórtan és különböző törzseket alkotva, élnek a sziget hegyes területén.

Japán részére a hegyes terület mielőbbi meghódítása igen nagyjelentőségű. A hegyeket ugyanis óriási kiterjedési kámforaerdők borítják, a melyeknek ipari kihasználása évenként több milliót jövedelmezne Japánban, a hegyesség belesje azonkívül gazdag nemesfémekben, aranyban, ezüstben és platinában. Uraiban a megszelidült vadakat már megtanították a kámfor desztillálására és így fognak csinálni minden további nyert területen is. Csakhogy ez igen nehéz és hosszú munka lesz a japániakra nézve, mert, mint dr. Aron írja, néhány héttel említett kirándulása után a japániak Uraiból kis előnyomulást kíséreltek meg, de a vadakkal való harcban annyi halottat és sebesültet veszítettek, hogy a veszteség egyáltalán nem ért fel azzal a kis területtel, a melylyel így birtokukat nagyobbitották.

Az ember életkora.

A híres francia kutató, Legrand M. A. dr., mint Párisból jelentik, most szenzációsan érdekes statisztikát tett közzé több évezádon át az emberi élet tartamának változásairól. Kimutatása föltétlenül hiteles, mert minden egyes adatát egykoru okmányokkal tudja bizonyítani. Vizsgálódásában az egészségügynek a civilizáció és a tudomány haladásával lépést tartott fejlődését vette kiinduló pontul. Adatai azt bizonyítják, hogy az ember átlagos életkora az utolsó négy évezárad folyamán hosszabbodott, az öreg korban élő emberek száma ma sokkal nagyobb, mint a régi időben volt és a mai korszak embere átlag tovább él, mint a mult századok embere.

Legrand egy táblázatot állított össze, a mely világosan bizonyítja az emberi életkor hosszabbodását. Az öreg kort hatvan évben állapítja meg. Ezt a kort még a XV. és a XVI. században ezer közül átlag csak 582 ember érte meg. A XVII. században már 655-re, a XVIII. században 718-ra, a XIX. században 757-re és a XX. században 806-ra növekedett ez a szám. A nyolczvan éves emberek száma a XV. és a XVI. században ezer közt átlag 118 volt; a következőben 134, a XVIII. században 194, a XIX. században 201, a XX. században pedig már 255. Igen érdekes megfigyelni az életkor idejének meghosszabbodását a XIX. században: 1800—1825-ig ezer emberre 176 öreg korban élő ember esett; 1825—1850-ig 198; a harmadik negyedben csak 175, de a negyedikben 1900-ig már ismét 234. Az 1900—1910-ig terjedő évtized a 255 pro millt mutatja.

A statisztika adataiból még kiderül a tudományos világ által eddig még nem ismert és megokolhatatlannak látszó tény, hogy a nő általában besebb életű, mint a férfi. Így például az Egyesült-Államokban 1890-ben nem kevesebb, mint 3981 kevés huján száz eszten-

dős ember élt, ezek közül 1398 férfi és 2385 nő. Tovább vizsgálódva az adatok rengetegében, kitűnik, hogy Németországban 2031 olyan férfi volt, a ki túlélte a kilenczven esztendő, de ugyanakkor 3567 hasonló korú nőt számláltak össze. A statisztika összes adatainak összevetése nyomán az tűnik ki, hogy a világon az emberiségben a kilenczven éves és hasonló nagy kort megelőző nők száma csaknem kétszer annyi, mint a férfiaké: 641 és 306 pro mille.

Érdekes, hogy a nagy kort különösen azok az asszonyok érik meg, a kiknek sok gyermekük volt. Claudiának, a híres római aszszonynak, a ki százötvenöt esztendő korában halt meg, huszonöt gyereke volt; egy kevés bijján száz esztendő nőnek pedig Aisne francia tartományban huszonhat gyereke; Angolországban 1881-től 1900-ig a férfiak átlagos életkora 14, a nőké 16 esztendővel; Franciaországban tíz, illetve tizenegy; Németországban 25, illetve 29 esztendővel emelkedett a nők életkora.

Dr. Legrand kutatásai nyomán foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy melyik életbivatás az, a mely a legbosszabbra engedi nyulni az életet. Arra az eredményre jutott, hogy az úgynevezett szabadfoglalkozású emberek között a papok, az államférfiak, a tudósok, a katonatisztek, az írók és a művészek élnek legtovább. Érdekes, hogy a fejedelmi családokban aránylag kevés a bosszúéletű ember. Így ezer pap közül 264 s ugyanennyi berczeg közül csak 71 éri el az öreg kort, vagyis a hatvan esztendőt.

KÉPEINKHEZ.

Japáni képek.

Most, hogy a japán császár elhalálózása és illetve az új császár trónralépte alkalmából az egész világ szeme, részvéte és érdeklődése az ázsiai kis szigetország felé fordul, talán nem lesz érdektelen egyet-mást megismertetni olvasóinkkal a Felkelő Nap birodalmából.

A mostani japáni császárság eredete, mint azt a japán történelem tanítja, Krisztus születése előtt 600 évre vezethető vissza. A mostani dinasztia tehát több mint harmadfélezer éves. A japán császárok helyzete azonban, egészen a most elhalt császár (japáni nyelven: tennó) trónralépteig semmiképen nem volt összehasonlítható az európai császárokéval. Mert csak névleg voltak ők a nép fejei, de már a kormányzásból igen kevés jutott nekik, amennyiben helyettük a papifejedelmek (sogunok) kormányoztak, ezek akarata volt döntő a császár minden mozdulatára, minden intézkedésére s a császár még a lakását se hagyhatta el soha, legalább úgy nem, hogy a népe is látbatta volna. Több mint harmadfélezer év óta szürről-szürre csak ezt az egyetlen császárját látta a nép, a többi mind úgyszólván teljesen elzárva, elszigetelve élt a néptől Kiotóban, a császári palotában. Pényben, gazdagságban és vallásos tiszteletben mindnek megvolt a maga része, de saját akaratának érvényesítését nem kísérrelhette meg egy se.

Az európai civilizáció elől azonban, bármennyire is ragaszkodtak a sogunok a régi japán nemzeti szokásokhoz, Japánország sem zárkózhatott el örökre. A múlt században már a kereszténység is tért hódított a nép között. Az angolokkal és amerikaiakkal való folytonos összeköttetésnél és érintkezésnél fogva pedig az általános művelődés is egyre jobbra terjedt. Különösen elősegítette ezt a most elhalt Mucsuhitó császár, aki maga is európai műveltségű férfiú lévén, mindjárt trónralépte (1867) után egy rövid bolső háboruban megbuktatta a soguni méltóságot s magához ragadva a hatalmat, mint a nyugati hatalmasságok fejedelmeihez hasonló modern uralkodó, sok oly modern intézménynek vetette meg az alapját, ami a nemzet kulturális fejlődését a nép alacsonyabb rétegeiben is előmozdította.

Igaz ugyan, hogy még nagyon sok intézmény és nemzeti szokás maradt fenn, ami korlátoltságra, maradi- és barbár gondolkodásra vall. Az építkezés pl. még most is nagyobbrészt fából történik, a városok utcái szűkek, rendezetlenek, piszkosak, a helyi közlekedés eszköze még ma is a kulik (szolgák) által vont kétkerekű kordé és a hordszék stb. De hát egy 50 millióból álló nemzetet nem is lehet úgy máról-holnapra átalakítani s ősi szokásaiból kivetkőztetni.

Mucsuhitó uralkodása mindazonáltal rendkívüli befolyással volt Japán fejlődésére s mondhatni, hogy ama 44 év alatt, amit a trónon töltött, egy évezredet baladt előre a civilizáció terén Japánország. Ez idő alatt két nagy háboruban vezette diadalra nemzetét. Előbb legyőzte Khinát, majd Oroszországgal, a világ leghatalmasabbnak hitt nemzetével mérte össze fegyverét s mint tudjuk, ebből a háborúból is győztesen került ki. Ez a két háboru a civilizált világ számottevő hatalmasságai közé emelte a japán császárságot s az ázsiai kis szigetország a világ egyik leghatalmasabb s általánosan tisztelt birodalma lett.

Yosibitó, a most trónralépő császár, szintén európai műveltségű férfiú és ha egyelőre tünnio kell is még egyes nemzeti szokásokat, kétségtelen, hogy apja nyomdokain fog haladni és tovább fogja fejleszteni azt a kulturális munkát, amit apja megkezdett.

A képek, amelyeket a jelen számunkban bemutatunk, egyes részleteket ismertetnek a Felkelő Nap birodalmából.

HIREK.

Csendőr egyének megsebesítése. A jásznagykunszolnokmegyei Szajol község fiatalága 1912 augusztus hó 4-én nagy táncmulatságot rendezett, amely mulatság az éjjeli órákban általános verekedésbe fullt. A szolgálatban állott Marton István őrsvezető címzetes őrmester éjjel 1/21 órakor a verekedőket szótválasztandó, közéjük ment, mire azok az őrmestert átölölve, védekezésre képtelenné tették s botokkal úgy megverték,

hogy rajta 21 napi gyógytartamot igénylő sérüléseket ejtettek. Az elmenekült tettesek után a nyomozás folyamathban van. — Bátori József őrsvezető ezimzetes őrmester és Vásárhelyi András csendőrből állott Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye aszódi őrsbeli járőr 1912 aug. hó 8-án egy buzalójúsi ügyben Galgagyörkön nyomozás közben, a lopással gyanusított ifj. Ádámi János, ottani lakost őrizet alá vette s midőn őt délután 3 óra tájban kikérdezés végett a tanácsterembe kísérni akarta, ez az őrmestert egy észrevétlenül elővett zsebkéssel megtámadta, s jobb arczába szurva, elmenekült. Tettes később Váczon menekülése közben elfogott. Bátori őrmester, aki 14 napi gyógytartamot igénylő sérülést szenvedett, a budapesti honvéd helyőrségi kórházba szállítottatott.

Megtámadott járőr. Nagy János, Sáros megye nagy-sárosi őrsbeli csendőr 1912 augusztus 9-én, szolgálat-terjesítés közben, délután 1/4 órakor a cs. és kir. 5-ik gyalogezredtől megszökött Simon György gyalogost elfogni akarta, amidőn ez ellenezgült s a járőrt megtámadta. Nagy csendőr támadója ellen szuronyt használt s azt súlyosan megsebesítette.

Munkásmozgalmak A Szepes megye korompai Hernád völgyi Vasipar Részvénytársaság munkásai 1912 augusztus 4-én gyűlést tartván, mintegy 150-en egy szakszervezetet óhajtottak létesíteni; minthogy azonban a vezetőség szervezett munkásokat nem alkalmaz, a szakszervezet létesítését nem engedélyezte s amidőn a munkások ehhez mégis ragaszkodtak, azokat a munkából kizárta. Erre valamennyi munkás bérharczba lépett s augusztus 6-ára virradó éjjelen egy hidat felgyújtottak, ami végzetes következményekkel járhatott volna, mert ha a tüzet észre nem veszik, az a hid alatt elhelyezett vízvezetéki csöveket elégette s a gyárban könnyen robbanást idézhetett volna elő. A rend fenntartására Szánthó István főhadnagy, löcsei szakasparancsnok parancsnoksága alatt, 50 főnyi legénység összpontosított.

Koleragyanus megbetegedések. A mosonmegyei Fertőgyházán dolgozó aratómunkások közül 1912. évi augusztus hó 7-én egy mezei munkás koleragyanus tünetek közt meghalt, 10-én pedig ugyancsak gyanus körülmények közt többen megbetegedtek. Az elhalt egyén belei megvizsgálás végett az országos bakteorologiai intézetnek felküldettek. Minthogy az a gyanu merült fel, hogy a munkások a nekik kijáró pálinkától azért betegedtek meg, mert abba bűnös könnyelműséggel faszesz volt keverve, a pálinka vegyi vizsgálat végett a magyaróvári vegykísérleti állomásnak megküldetett. A hatóságok a legmesszebbmenő elővigyázati rendszabályokat léptették életbe, a községet zár alá helyezték s a hatósági intézkedések megtartásának ellenőrzésére 5 főnyi legénység összpontosított. Itt megemlítjük, hogy a csanádmezei Mindszenten a kolera megszűnt s a község a zár alól feloldatott.

Kérelem. A somogy megyei taranyi őrsparancsnokság

felhívja Hajba István és Petri Ankidim, a III., illetve IV. számú csendőrkerületi parancsnokság állományából 1906. év nyarán Somogy megyébe vezényelve volt csendőröket, hogy egy a részükre kiutaltványozott összeg elszámolhatása végett, jelenlegi tartózkodási helyüket vele mielőbb közöljék. Ha netán nevezettek a teltiteltől már megváltak volna, úgy nevezett őrsparancsnokság felkéri azon bajtársakat, akik ezen csendőrök szabadságolási, avagy tartózkodási helye felől tudomással bírnának, hogy azt ugyancsak a fenti őrsparancsnoksággal mielőbb tudatni sziveskedjenek.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hallható fény. A londoni South Kensington Muzeumban pár nap óta egy «Optophonak» nevezett gép látható, a melynek a nevezetessége, hogy általa a fényt a ballószervekhez lehet vezetni. A gép feltalálója a birminghami egyetem fizikai professzora, Fournier d'Albe. Találmánya azon ismeretes tulajdonságon alapszik, hogy a fény keletkezésénél bizonyos finom zörej áll elő. Ezért konstruált a tudós egy rendkívül érzékeny telefon-apparatust, a mely a fényt a fülhöz vezeti. A kísérletek csakugyan beigazolták, hogy a napsugár fényének egészen más és erősebb hangja van, mint a holdénak, a villamos láng pedig másképen «énekel», mint az olajlámpa.

Az ipari balesetek. Az osztrák munkásbiztosító hivatal felhívására az idén valamennyi osztrák ipartestület statisztikát állított össze a szakma körében előforduló balesetekről. Ezekből a statisztikákból kiderül, hogy az ipari balesetek száma meglehetősen egyenletességgel oszlik el az éveknek csaknem valamennyi hónapjában. Kivétel ebben két hónap: augusztus és október, a mikor a balesetek száma ijesztően megnövekedik. Ez a két hónap szolgáltatja az egész esztendei baleseteknek csaknem 20 százalékát. Hogy mi ennek az oka, azt egyelőre még nem tudták megállapítani. Könnyebben megállapítható ellenben annak a másik ténynek az oka, hogy miért történik a legtöbb ipari baleset a hétnek hétfői és szombati napján. A hétfőt a vasárnapi alkoholélvezetek és az átmulatott éjszaka álmatlansága teszik katasztrófálissá, szombaton ellenben az egész heti fárasztó munka kimerültsége teszi az embereket figyelmetlenebbé és ez okozza a véres katasztrófákat.

A strucz tojás. Sok természetrajzi könyvben még manapság is azt lehet olvasni, hogy a strucz tojásait kiköltés végett a tropikus napsugarak hatásának teszi ki, vagy forró homokkal borítja be.

Ennek a két állításnak egyike sem felel meg a valóságnak. Ha meggondoljuk, hogy az afrikai izzó napsugár s homokot hatvánál több fokra is fölhevíti, a mely hőfok még a strucztojás csiráját is megöli, szinte lehetetlen, hogyan lehet ilyen képtelen állítással még tudományos könyvekben is minduntalan újból előhozakodni. Ép ellenkezőleg úgy áll a dolog, hogy a strucz ilyen körülmények közt tojásait saját testével kénytelen a perzselő napsugarak hatásától megvédeni. A nőstény strucz ezért egész nap a tojásain kotlik, este pedig a hím váltja föl, a melyik éjszaka ül a tojásokon. Ezenfelül pedig a strucznek betakarva kell tartania a fészket, hogy megvédje azt a tojástólva állatok ellen, a melyek a sivatagban nemesak a madarak és csuszó-mászó állatok, de a négy lábú ragadozók közt is bőven akadnak,

A struccz nagyon erős állat, a mely meg tudja magát védeni és szárnyainak hatalmas csapásaival és veszedelmes rugásaival fészketől a nagyobb állatokat is el tudja riasztani. A költés idején különösen a bím struccz nagyon kötekedő és ezért veszedelmes arra, a ki megközelíti.

Milliárdok elpocsékolása. Egy amerikai folyóirat egy érdekes cikkben számol be azokról a nagy értékekről, amelyek az amerikai Egyesült-Államokban esztendőről-esztendőre elpusztulnak, anélkül, hogy valaki valami basznukat venné. Ezek az értékek a cikk szerint legalább tízezermillió dollár értéket képviselnek. Világítógáz például annyi pocsékolódik el, amennyiből Amerika összes 100 ezer lakónál többel bíró városainak a világítása kikerülne. Az erdőégések évente körülbelül 80 millió dollárra tehető kárt okoznak. Az árvíz pusztításai által okozott kár sokszor még ennek az összegnek a kétszeresét is megbaladja. A rossz pakolás miatt tönkrement tojások értéke is 40 millió dollárra tehető. A hasonló okból elromlott élelmiszereké pedig százmilliókra rúg. A föld alól kibányászott szénnek legalább egy negyedrésze elpocsékolódik, mielőtt a rendeltetési helyére jut. Amilyen nagy a gondatlanság a gazdasági életben, épp olyan az emberélet tekintetében is. New-Yorkban évente átlag 350 ember esik áldozatul a vonatok, villamosok és kocsik közlekedésének. A bányák halottainak a száma tavaly 1465 volt. Azoké a munkásoké pedig, a kik a különböző munkahelyeken vesztették az életüket 7400. Miután az amerikai kormány statisztikusa az emberélet átlagos értékét 1700 dollárban állapította meg, a fent elsorolt balesetek pénzben kifejezve, tízenöt millió dollár veszteséget jelentettek. Úgy a rengeteg emberélet, mint a vagyonpusztulásnak a főoka a gondatlanság és elővigyázatlanosság. Kellő óvatossággal és körültekintéssel majdnem minden esetben elejüket lehetne venni.

Víztartó növények. A sivatagokban lejátszódó történeteknek egyik mindig visszatérő refrainje, hogy s mikor az utasok már közel vannak ahhoz, hogy szomjan haljanak, akkor leölnék egy tevét és a gyomorban talált vízzel oltják szomjúságukat. A milyen ismert ez a mese, olyannyira nem igaz is egyszersmind. A tevének már amúgy is igen rossz szaga van; a gyomor félig kásával örlött ételmaradékaival kevert viznek pedig még a szomjúságtól halálra tikkadt embernél is legyőzhetetlen undort kell keltenie. Ezzel szemben azonban a sivatagokban több olyan növény terem, a mely valóságos víztartóként szerepel. Ilyen növények mindenekelőtt a kaktuszfélék. Már a nálunk edényben termesztett, úgynevezett fügekaktusz is rendkívül bő víztartalmu, de összehasonlíthatatlanul nagy mértékben áll ez a sivatagokban vadon termő óriási kaktuszokra. Mexikó sziklasivatagjaiban terem az úgynevezett hordókaktusz, a melyik egy nagyobb fajta söröshordóhoz hasonlít, kívül telistele van hegyes tüskékkel, míg belseje vizet tartalmazó, nagy sejtekből áll. A bányája igen vastag és pórusok nélküli, úgy hogy a nedvességtartalom elpárolgása minimális. Az egész kaktusznövénynek mintegy 94 százaléka víz, a minék következtében valósággal víztartónak lehet tekinteni. Rendes körülmények között természetesen sem az emberek, sem az állatok nem élnek e természetes víztartók vizével, de ha a nyári száraz időszakban a hónapokon át tartó esőhiány következtében a folyók kiszáradnak és a források meg kutak kiapadnak, akkor a kaktuszokra törnek emberek és állatok egyaránt. A mexikói indiánok igen egyszerű módon vonják ki a

kaktusból annak víztartalmát. Éles késsel levágják a tetejét, úgy hogy láthatóvá lesz a belső fehéres vízdiis tartalma. Ezt aztán rövid fatörővel kásával törlik, a melyből kezükkel a vizet kisajtolják. A hordókaktusz nedve igen izletes, kissé édeskés ízű, de teljesen szagmentes, ellentétben egyéb kaktuszfajták nedvével, a mely keserű és andorító szagu. Érdekes berendezése a természetnek, hogy a jóízű nedvet tartalmazó kaktuszt, a melyre az állatok törnek, hatalmas tüskék védik, míg a bűzös és keserű nedvet tartalmazó kaktuszok bőre csaknem egészen sima, mivel ezeket úgy sem támadják meg az állatok.

A harang történetéből. A harang körülbelül egyidős a kereszténységgel. Annyi bizonyos, hogy Krisztus születése előtt nem ismerték a harangot. Az első harangot Krisztus után a negyedik században Paulinus nolai püspök Campaniában rendelte meg, innen van az olasz Campanella elnevezés. A hatodik században már több kolostori községben találunk harangot; Sabinianus pápa 605-ben rendeletet adott ki, hogy az ének és istentisztelet idejét harangütés által adják a híveknek tudtára. Érdekes, hogy midőn Klotár frank király 610-ben Sens várost ostrom alá fogta, a vést hirdető harangok kongásától úgy megijedt, hogy az ostromot félbeszakítva, elvonult a város alól. A harang keresztelése a kilencedik században, Nagy Károly idejében kezdődött. XII. és XIII. János pápák idejében igen sok harangot kereszteltek meg, többek közt a római Laterán-templom nagyharangját is 968-ban. A legsúlyosabb harang a moszkvai Kreaml tornyában volt, de az 1737-ben dühöngött nagy tűzvész alkalmával lezuhant a toronyból és négyezerháromszázhusz mázsa súlyával oly erővel fűrődött a földbe, hogy csak a koronája látszott ki. Körülbelül ezer mázsa súlyú az ugyancsak moszkvai Szent-Iván-Veliki torony nagy harangja, melyet 1819-ben öntöttek. A bécsi Szent István-templom nagy harangja háromszázötvennégy, a párisi Notre Dame-templom harangja pedig háromszázötvennégy mázsa súlyú.

Különös statisztika. Hall, a clarki egyetem tanára sokszor szokott különös statisztikai táblákat készíteni, de valamennyi közül a legutolsó a legsajátságosabb. Ezzel 1000 gyermeket vett tanulmányai alapjául megkérdezte tőlük, milyen okok és külső események keltik bennük a félelem érzését. Körkérdése eredményeként megállapította, hogy a félelem oka a legtöbb esetben (230 leánynál és 155 fiúnál) a villámlás és a dörgés. Bizonyos emberektől való rettegését 190 leány és 129 fiú vallotta be. Az okok folytatólagos sorozatában a halál, a patkánytól, az egértől, a kisártetektől, a világ végétől, a rablóktól, a vízbefulástól, az egyedülléttel való félelem következik. Hall professzor legkülönösebb kérdése mindenestre az volt: ki fél attól, hogy elevenen eltemetik? Ezer gyermek közül mindössze 35 (30 leány és 5 fiú) felelt igennel. A tündérektől való félelem a statisztika szerint nem igen szerepel a gyermekvilágban. A fiúk közül egyetlenegy sem irtózik a tündéri babonáságoktól, a leányok közül is csak ketten s ezek a gyávák leggyávábbjai.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálatlaltal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességéncél

fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldenek.

Határszél. Lopás büntette.

T. D. esondőr. Sorsjegyei nem nyertek.

Havasi csendőr. Beszámít.

N. S. csendőr. Járőrvezetői jelvényt viselnek az összes kinevezett járőrvezetők. Azé az elsőbbség, ki előbb lett járőrvezetővé kinevezve.

Öreg csendőr. Mintán a nősülési ügyek a kerületi parancsnokságoknál nyernek elintéztést, nem adhatunk felvilágosítást.

Kézirat. 97. 1. Nem fogják átvenni, mert hiányzik a gyakorlat és a képzettség. **2.** Próbálja meg a kórházzal. Az engedély beérkezéséig nem viselheti.

Volt határrendőr. Forduljon a budapesti m. kir. államrendőrség főkapitányságához, mert az ön által befizetett pénz ott lesz kezelve.

D. ujf. Kérje az áthelyezését szolgálati uton.

T. C. 1—2. és 4. Megegyezéstől függ. **3.** Vita tárgyát képezheti, legjobb, ha a szakaszparancsnoksághoz fordul.

G. B. csendőr. 1. Beszámít. **2.** Irja meg, hogy mit nem ért a kért dologból.

N. J. csendőr. Czts. szakaszvezető. Tizedesi zsold.

M. őrm. 1. Az elsőbbség a korábban kinevezett járőrvezetőé. **2.** Mindig a legutóbbi kinevezés érvényes.

20%. Mintán a szárnyparancsnokság már döntött, nincs mit kérdezni.

Ny. járásörmester. Vizsla nem hajtókatya.

1884. 1. A kerületi parancsnokság alig fogja megengedni. **2.** A szárnyparancsnokság döntése kérendő ki.

Sz. J. esondőr. Forduljon egy középiskolai tanárhoz felvilágosításért.

Árvalány 25. 1. Nem tudhatjuk, hogy a per hogyan fog végződni? **2.** Két órával a takarodón túl.

Érsekujvár. Szerezzen az okmányokról hiteles másolatot.

Öreg csendőr. Az esetben, ha vezénylési pótdíjat ölvez, a 20 százalékkal felomelt napi botétet köteles fizetni. (L. Határozások stb. II. fej. 3. pont. 3. bekezdés). Anyaorsén azonban a vezénylési napokra befizetett botétet visszakapja.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ó császári és apostoli királyi Felsege folyó évi július hó 25-én Bad Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott hogy:

Bíró József és

Kiss József, III. számú csendőrkerületbeli,

Tompek József és

Nieszl István, II. számú csendőrkerületbeli járásörmesterek a porosz királyi rörös sas érmét;

Barasics Kálmán és

Liebentritt Adolf, VI. számú csendőrkerületbeli őrmesterek,

Tóth I. Ferencz és

Hegyi Ernő, III. számú csendőrkerületbeli,

Csáder Ferencz.

Nagy Vendel.

Rákosi Ferencz,

Horváth V. József,

Szabó II. József.

Németh VII. István,

Vas II. Ferencz és

Gelencsér Ferencz, VI. számú csendőrkerületbeli és Csathó Lajos, nyugállományú őrsvezető czts. őrmesterek a porosz királyi korona rend érmét;

Vereb László, III. számú csendőrkerületbeli őrsvezető czts. őrmester, a porosz királyi harcos-érem érmét;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület allományába tartozó

Bielanovits Győző, őrsvezető czts. őrmester, a bolgár királyi ezüst katonai érdemkeresztet:

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tőlől nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkésziséje. Azert ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét nem olvasta, mely ingyen a börtönbe küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** külön költségvetés díjlanul, hivatal a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérendő.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Eldőlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvekre. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamattal fizetünk (a tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetétek után, melynek a betét az 1. pontban jelzett felmondási időtől ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk (a tőkekamatadó levonásával).

Eldőleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos hitelsíték ellenében, jutányos kamattal mellett. Utalványok, hitérvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

Harangi Károly,
Cserényi Imre és
Nekreale Vazul csendőrök, a bolgár királyi koronás
bronz érdem-érmét; valamint
Határ Imre őrsvezető czts. őrmester,
Márkus János és
Csula György csendőrök, a bolgár királyi bronz érdem-
érmét elfogadhassák és viselhessék.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter által:

Kovács Béla, I. sz. csendőrkerületbeli csendőr cím-
zetes őrmester, valamint

Kakován Adorján és

Bunya Gedeon, ugyanazon csendőrkerületbeli csen-
dőrök, árvíz veszélykor, számos ember életének meg-
mentése alkalmával tanusított önfeláldozó és bátor maga-
tartásukért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség
felügyelője által:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Tóth János II. járásőrmester, 22 évi csendőrségi szol-
gálata alatt különböző alkalmaztatásaiban, a közbizton-
sági szolgálat terén folytonosan lankadatlan szorgalom-
mal és kötelességűséggel kifejtett eredményes tevékeny-
ségeért.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Kulcsár Márton őrsvezető címzetes őrmester, az 1912.
évi január hó 2-án éjjel 12 órakor a temesmegyei Sebed
községben kiűtött tűzvész alkalmával, higgadt és észszerű
intézkedéseivel s testi épsége veszélyeztetésével véghez-
vitt lelkes fáradozásai folytán a romboló elem tovább-
terjedésének meggátlásáért, különösen pedig a tűz által
veszélyeztetett postahivatal kincstári berendezésének és
értékei legnagyobb részének megmentéseért.

Várakozási illetékekkel szabadságoltatott:

1912 augusztus hó 1-ével:

Papp Gergely, IV. számú csendőrkerületbeli járásör-
mester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg

szolgálatképtelen», 1912. évi augusztus hó 1-től számi-
tandó egy évre.

Választott lakhely: Oroszvég.

Nyugállományba helyeztetnek:

1912 augusztus hó 1-ével:

Horváth Vendel, VIII. számú csendőrkerületbeli járás-
őrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rok-
kant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Arad.

Szentgyörgyi László, I. számú csendőr kerületbeli
járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint
„rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is nem al-
kalmas». Választott lakhely: Kolozsvár.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Horváth József II. járásőrmester, folyó évi augusztus
hó 12-én az I.;

Csapó János őrsvezető címzetes őrmester folyó évi
augusztus hó 9-én a II. osztályu legénységi katonai
szolgálati jellel látattak el.

Névváltoztatás.

Neudel János, VI. számú csendőrkerületbeli csendőr
családi nevét az 1912 július hó 4-én kelt 102,667/VI-a.
számú belügyminiszteri engedély alapján «Szilágyi»-ra;

Róth Antal, ugyancsak VI. számú csendőrkerületbeli
csendőr címzetes őrmester családi nevét az 1912 július
hó 2-án kelt 99,724/VI-a. számú belügyminiszteri engedély
alján «Rákosi»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Szvoobla Rezső főhadnagy, Krausz Ilona úrnővel,
1912 július hó 20-án Rozsnyón;

Ükös Lajos őrsvezető címzetes őrmester, Nagy Ka-
talinnal, 1912 július hó 16-án Csilizradványon.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

*Honvédelmi miniszter ur Snagyméltósága által 5242/912. sz. a.
rendszeresített újfajta sapkák, nemkülönben az összes felszerelési
cikkék, nyári szürke és fehér czérnakeztyűk raktárunkon a leg-
jutányosabb árban kaphatók.*